

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ КУЛЬТУРИ
WYŻSZA SZKOŁA TURYSTYKI I JEZYKÓW OBCYCH W WARSZAWIE (WSTIJO)
(РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)
EMBASSY OF HUNGARY, DEPARTMENT OF ECONOMIC AFFAIRS (УГОРЩИНА)
WYŻSZA SZKOŁA TURYSTYKI I EKOLOGII
(РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)
ДЕРЖАВНЕ АГЕНСТВО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВА КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНА ТОРГІВЕЛЬНА ПАЛАТА ICC UKRAINE
ФАКУЛЬТЕТ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО
І ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ

ГОСТИННІСТЬ, СЕРВІС, ТУРИЗМ: ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ, ІННОВАЦІЇ

VII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

9-10 квітня 2020 рік

Регістрація Міністерства освіти і науки України
Лист № 1/–9 34 від 21.01.2020
Тези доповідей

КИЇВ 2020

УДК 640.43+379.851+330.341.1

Г 725

*Друкується за рішенням Вченої ради
Київського національного університету культури і мистецтв
(протокол № 10 від 26 травня 2020 р.)*

Г 725 Гостинність, сервіс, туризм: досвід, проблеми, інновації : тези доповідей VII Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., Київ, 9-10 квіт., 2020 р. / М-во освіти і науки України; М-во культури та інформаційної політ. України; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв ; Київ. ун-т культури ; Ф-т готельно-ресторанного і турист. бізнесу. – Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2020. – 233 с.

Збірник містить наукові тези VII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Гостинність, сервіс, туризм : досвід, проблеми, інновації», яка відбулася 9-10 квітня 2020 р. на базі Державного агентства розвитку туризму України Міністерства культури та інформаційної політики України, Міжнародної Торговельної Палати ICC Ukraine, Wyższa Szkoła Turystyki i Języków Obcych w Warszawie (WSTiJO) (Республіка Польща), EMBASSY OF HUNGARY – HUNGARIAN TOURISM Information Office (Угорщина), Wyższa Szkoła Turystyki i Ekologii (Республіка Польща), Мережі еко-ресторанів «Батьківська хата», Асоціації кулінарів України, Асоціації сомельє України, Сім'ї ресторанів Дмитра Борисова, Opera Hotel Kyiv. Матеріали містять певні підсумки наукових досліджень провідних учених України та країн-учасниць конференції, а також доробки докторантів, аспірантів, магістрантів та будуть цікавими й корисними для широкої наукової громадськості, фахівців готельно-ресторанного і туристичного бізнесу та соціокультурної сфери, викладачів, аспірантів, студентів.

Матеріали подано в авторській редакції

© Київський національний університет
культури і мистецтв, 2020
© Автори тез, 2020

НАУКОВО-ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ
VII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

ГОСТИННІСТЬ, СЕРВІС, ТУРИЗМ:
ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ, ІННОВАЦІЇ

Голова комітету:

Поплавський Михайло Михайлович доктор педагогічних наук, професор,
заслужений діяч мистецтв України

Співорганізатори:

Державне агентство розвитку туризму України
Міністерства культури та інформаційної політики України

ukraine
~It's all about U~

Міжнародна Торговельна Палата ICC Ukraine

Wyższa Szkoła Turystyki i Języków Obcych w Warszawie
(WSTiJO) (Республіка Польща)

EMBASSY OF HUNGARY – HUNGARIAN TOURISM Information Office
(Угорщина)

Wyższa Szkoła Turystyki i Ekologii
(Республіка Польща)

Мережа еко-ресторанів «Батьківська хата»

Асоціація кулінарів України
Асоціація сомельє України

Сім'я ресторанів Дмитра Борисова

.Сім'я ресторанів.
Дмитра Борисова

ЧЛЕНИ КОМІТЕТУ

**Комарніцький
Ігор Олегович**

декан Факультету готельно-ресторанного і туристичного бізнесу Київського національного університету культури і мистецтв, кандидат культурології, доцент, секретар підкомісії НМК зі спеціальності «Менеджмент соціокультурної діяльності» МОН України

**Русавська
Валентина Андріївна**

кандидат історичних наук, професор, завідувач кафедри готельно-ресторанного і туристичного бізнесу Київського національного університету культури і мистецтв

**Антоненко
Володимир Степанович**

доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного туризму Київського університету культури

Jozef Zatko

Dr.h.c. mult. JUDr Honor. Prof. mult. prorektor pre medzinarodne vzťahy Slovensko, Wyższa szkoła komunikacji i zarządzania (Словацька Республіка)

Скавінські Павел

доктор наук кафедри туризму та екології Wyższa Szkoła Turystyki i Ekologii (Республіка Польща)

**Плецан
Христина Василівна**

кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри готельно-ресторанного і туристичного бізнесу Київського національного університету культури і мистецтв

ЗМІСТ

Секція 1. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

Поплавський М.М.	<i>Strategic personnel management as a tool of competitiveness of the hospitality industry</i>	12
Бондаренко К.	<i>Підходи у системі організації управління персоналом підприємств готельного господарства</i>	15
Верезомська І.Г., Губернюк А.	<i>Особливості «покоління Z» та міленіалів і їх вплив на розвиток готельного бізнесу</i>	17
Гаталяк О.М., Ганич Н.М.	<i>Популяризація галицької кухні як тренд гастрономічного туризму міста Львова</i>	19
Гончар Л.О., Беляк А.	<i>Економічне обґрунтування категорії «сфера гостинності»</i>	21
Гопкало Л.М.	<i>Компетентне управління підприємством готельного господарства</i>	25
Гуць В.С., Коваль О.А.	<i>Математичне моделювання технологічних процесів в ресторанному бізнесі</i>	27
Гуща Є.А.	<i>Моноконцептуальні ресторани як гастрономічний тренд в Україні та світі</i>	30
Зборовська О.В.	<i>Скандинавський акцент у ресторанному бізнесі України</i>	32
Зоценко Л.М., Сідина Л.П.	<i>Основні тенденції розвитку фуд-сервісу</i>	34
Манов М.А.	<i>Сучасні тенденції розвитку сфери гостинності в контексті трансформації національної економіки</i>	37
Неїленко С.М., Павлюк Д., Баран В.	<i>Роботизація виробничої діяльності закладів ресторанного виробництва</i>	39
Новикова В.І.	<i>Готельні ланцюги – перспективні об’єкти інфраструктури розміщування</i>	42

ГОСТИННІСТЬ, СЕРВІС, ТУРИЗМ: ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ, ІННОВАЦІЇ

<i>Пересічний М.І., Пересічна С.М.</i>	<i>Бальнеологічний курорт Східниця – національний центр лікування та оздоровлення</i>	47
<i>Пересічна С.М., Петрова М.</i>	<i>Тенденції розвитку СПА-індустрії в Україні</i>	50
<i>Пилипів В.В.</i>	<i>Філософський аспект осмислення феномену гостинності</i>	53
<i>Русавська В.А., Чеботаєва Т.</i>	<i>Застосування принципів системи hascr в удосконаленні системи управління якістю продукції та послуг ресторанних закладів</i>	57
<i>Цимбала О.С., Люта М.</i>	<i>Аналіз діяльності холдингу емоцій «!FEST» на ресторанному ринку Львова</i>	60
<i>Філь М.І., Ждамарова Д., Вавренюк Ю.</i>	<i>Функціонування закладів ресторанного господарства у Львові за 2019 рік</i>	65

Секція 2. СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО ТУРИСТИЧНОГО ПРОДУКТУ

<i>Антоненко В.С., Хуткий В.О., Мунім А.</i>	<i>Проблеми управління ризиками в подієвому туризмі</i>	69
<i>Антоненко В.С., Луговий А., Петровський В.</i>	<i>Питання організації дозвілля в лікувально- оздоровчих закладах України</i>	71
<i>Батченко Л.В., Лясківська В.</i>	<i>Оптимізація управління прибутком та рентабельністю підприємств туристичного бізнесу: аспектний підхід</i>	74
<i>Hihov Borislav</i>	<i>Strategic development of tourism business in Bulgaria</i>	77
<i>Вишневіська Г.Г.</i>	<i>Віртуальний туризм як засіб розвитку іміджу країни</i>	80
<i>Ворошилова Г.О., Рокитько Ю.</i>	<i>Сучасні напрями стратегічного управління туристичним підприємством</i>	82

<i>Гаврилюк А.М.</i>	<i>Проблемні точки реалізації державної політики щодо розвитку туризму в сільській місцевості в Україні</i>	86
<i>Гаврилюк А.М., Крива О.</i>	<i>Культурна спадщина як ресурсний потенціал для розвитку різновидів туризму в Україні</i>	89
<i>Григорчак І.М.</i>	<i>Туристичний збір: українські реалії та європейська практика</i>	92
<i>Jozef Zatko</i>	<i>State and trends of ecotourism development in Slovakia</i>	95
<i>Зараховський О.Є.</i>	<i>Проблеми використання археологічних об'єктів України в туристичній діяльності</i>	97
<i>Зінченко В.А.</i>	<i>Туризм України – як фактор її євроінтеграції</i>	98
<i>Крупа І.П.</i>	<i>Теоретико-методологічні засади дослідження складників культурної своєрідності туристичної дестинації м. Львів</i>	101
<i>Москаленко А.В.</i>	<i>Археологічна спадщина України в контексті формування та розвитку національного туристичного продукту</i>	104
<i>Попович С.І.</i>	<i>Innovative factors of tourism and resort industry development in ukraine</i>	108
<i>Козловський Є.В., Міцюк Ю.</i>	<i>Проблеми розвитку екологічного туризму в Україні</i>	110
<i>Козловський Є.В., Пучкова В.</i>	<i>Методи та форми державного регулювання туризму</i>	113
<i>Колотуха О.В.</i>	<i>Formation and establishment of sports tourism</i>	116
<i>Плецан Х.В., Сахарчук С.</i>	<i>Тенденції розвитку ринку вітчизняних туристичних послуг: потреби та перспективи</i>	118
<i>Потапова Д.</i>	<i>Теорія та інноваційні тенденції розвитку круїзного туризму північної Європи</i>	121
<i>Скоростецька О.О.</i>	<i>Загальна характеристика міжгалузевого рекреаційно-туристичного комплексу України</i>	123

ГОСТИННІСТЬ, СЕРВІС, ТУРИЗМ: ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ, ІННОВАЦІЇ

<i>Слатвінська Л.А.</i>	<i>Підходи до формування системи стратегічного управління розвитком регіонального туристсько-рекреаційного комплексу</i>	126
<i>Смирнов І.Г.</i>	<i>Логістичні стратегії сталого розвитку міст України – великих туристичних центрів в умовах овертуризму</i>	129
<i>Смирнов І.Г., Джибо Цуй</i>	<i>Військово-історичні реконструкції та фестивалі, як чинник розвитку патріотичного туризму (на прикладі м. Кам'яця-подільського)</i>	132
<i>Ткаченко Т.І., Решетун Т.М.</i>	<i>Формування клієнторієнтованого туристичного продукту та сталої команди розвитку туризму в контексті інноваційних перетворень Помічнлянського туристичного кластеру</i>	135
<i>Устименко Л.М.</i>	<i>Фахова підготовка в контексті інтеграції туристичної та Wellness-індустрії України</i>	139
<i>Устименко Л.М., Полчанінова Я.</i>	<i>Інтеграція туристичної та Wellness-індустрії: сучасні світові тенденції</i>	142

Секція 3. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИКУ СФЕРИ ПОСЛУГ

<i>Балабанов Г.В.</i>	<i>Тенденції розвитку взаємодії діяльності музеїв і туристичного бізнесу</i>	146
<i>Братіцел М.Л.</i>	<i>Екокультурні стратегії розвитку сфери послуг харчування</i>	148
<i>Бовш Л.А.</i>	<i>Практичні аспекти комплаєнсу в готельному бізнесі</i>	150
<i>Василенко О.В., Барбосова О.</i>	<i>Ресторанні премії України</i>	152
<i>Гуць В.С., Коваль О.А.</i>	<i>Інтенсифікація соління м'яса механічним способом</i>	154
<i>Даниленко О.В.</i>	<i>Особливості дизайнерських рішень закладів ресторанного господарства</i>	157

<i>Завадинська О.Ю., Деревицький Є.</i>	<i>Використання сучасних маркетингових Інтернет-технологій в ресторанній галузі</i>	159
<i>Завадинська О.Ю., Кінчур А.</i>	<i>Особливості формування стратегії розвитку підприємств готельного господарства</i>	161
<i>Кононенко Т.П., Полстяна Н.В.</i>	<i>Сучасний ринок послуг готельно-ресторанного бізнесу</i>	163
<i>Комарніцький І.О.</i>	<i>Тенденції розвитку інноваційної організаційної культури підприємства індустрії гостинності як стратегічний інструмент конкурентоспроможності</i>	166
<i>Kristofer Iorrelli</i>	<i>Ways to increase the professional level of hotel staff</i>	169
<i>Манов М.А., Зуєва Т.</i>	<i>Особливості обслуговування гостей з домашніми улюбленцями в готелях</i>	171
<i>Манов М.А., Орлова Є.</i>	<i>Стратегічні напрями розвитку готельного бізнесу</i>	173
<i>Приходько К.О.</i>	<i>Взаємозв'язок світла, форми та кольору в дизайні коворкінг-центрів</i>	175
<i>Русавська В.А.</i>	<i>Концептуальний підхід до удосконалення ресторанних послуг</i>	177
<i>Ткачук Т.М.</i>	<i>Світовий досвід розвитку елітних готельних послуг</i>	181

Секція 4. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ

<i>Бабіна Н.О.</i>	<i>Інформаційні та комп'ютерні технології як інструмент управління підприємствами сфери туристичної індустрії</i>	184
<i>Бабіна Т.Г.</i>	<i>Новітні методичні підходи організації освітньої діяльності у сфері підготовки кадрів для сфери туризму</i>	186
<i>Батченко Л.В., Ленда М.</i>	<i>Ресурсний потенціал і стратегія розвитку конкурентних переваг</i>	189

Бровенко Т.В.	<i>Клієнтоорієнтована стратегія обслуговування споживачів</i>	192
Веценура Н.В.	<i>Передумови підвищення ефективності господарської діяльності підприємств індустрії гостинності</i>	194
Захарін С.В.	<i>Розвиток сфери туризму, курортів та готельного господарства в системі інструментів підтримки сталого розвитку</i>	197
Захарін С.В., Захарін І.	<i>Впровадження інформаційно-комунікаційних та комп'ютерних технологій у сфері туризму і курортів: методичні аспекти</i>	201
Котюк Н.	<i>Заходи підвищення конкурентоспроможності підприємства на ринку готельних послуг</i>	204
Натрошвілі Г.Р.	<i>Особливості впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у роботі туристичної компанії</i>	206
Натрошвілі С.Г.	<i>Модернізація вищої освіти у сфері туризму на основі врахування викликів глобалізації</i>	209
Полстяна Н.В., Кононенко Т.П.	<i>Формування конкурентних переваг у сфері готельних послуг</i>	211
Плецан Х.В.	<i>Формування та розвиток навичок «soft skills» у майбутніх конкурентоздатних фахівців туристичного бізнесу</i>	214
Плецан Х.В., Ісаєнко М.М., Кисельова Ю.	<i>Сучасні проблеми конкурентоспроможності індустрії гостинності</i>	217
Толок Г.А., Коваленко О.	<i>Управління персоналом підприємств готельно-ресторанної сфери в умовах глобалізації</i>	220
Антоненко А.В., Дзюндзя О.В., Стукальська Н.М.,	<i>Сучасні тенденції розвитку spa-індустрії</i>	223

ГОСТИННІСТЬ, СЕРВІС, ТУРИЗМ: ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ, ІННОВАЦІЇ

<i>Мальська М. П., Філь М. І.,</i>	<i>Інноваційні підходи у розвитку ресторанного бізнесу</i>	226
<i>Філь М.І., Пандяк І.Г.,</i>	<i>Ресторанні технології : новий кавовий тренд «селфічіно» та найкраща кавярня львові</i>	230

*Антоненко А.В., кандидат технічних наук,
доцент кафедри готельно-ресторанного бізнесу
ПВНЗ «Київський університет культури»
Київ, Україна*

*Дзюндзя О.В., кандидат технічних наук,
доцент кафедри інженерії харчового виробництва
Херсонський державний аграрно-економічний університет
Херсон, Україна*

*Стукальська Н.М., кандидат технічних наук,
ст. викладач кафедри туристичного та готельного бізнесу
Національний університет харчових технологій
Київ, Україна*

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ SPA-ІНДУСТРІЇ

SPA – (від лат. «Sanus per Aquam», що означає «здоров'я через воду») оздоровчий комплекс процедур з використанням морської, прісної або мінеральної води, яка має лікувальні властивості, а також морських водоростей і солі, лікувальних грязей і цілющих рослин. Ця послуга є цілим комплексом процедур, направлених на оздоровлення організму в цілому і підтримку його в необхідному тонусі. Метою SPA-процедур є активізація процесів обміну речовин, покращення кровообігу, виведення токсичних речовин і шлаків з організму. До того ж, SPA запобігає хворобам, стресам і апатії, сприяє релаксації та підтримує психофізичний стан людини.

На сьогоднішній день ця тема є актуальною, адже попит на SPA – процедури невпинно росте як в країнах світу, так і в Україні. SPA дозволяє людині відчувати релаксацію в умовах глобальної урбанізації суспільства. До того ж, зараз дуже популярним є здоровий спосіб життя, а SPA є однією з його складових.

За останні п'ятнадцять років в світі відбулася справжня «SPA-революція». Адже, якщо до 90-х років поняття «SPA» у свідомості пересічної людини асоціювалося з групою фінансово недоступних елітних курортів в унікальних рекреаційних місцевостях світу, то зараз світове суспільство охопила мода на SPA-оздоровлення. Існування стійкого попиту на SPA, що в сотні разів перевищував пропозицію, спонукав рекреаційний бізнес «прийти» в осередки найвищого попиту – столиці і найбільші міста країн.

Сучасні трансформації курортних центрів зумовлені, насамперед, зміною характеру попиту на лікувально-оздоровчі послуги. Сьогодні модно займатися своїм здоров'ям та підтримувати гарну фізичну форму. Саме цьому велика кількість людей потребує й відновлювальних програм. Здебільшого це люди, які надають перевагу активному відпочинку і часто обмежені в часі. Саме споживачі цього сегмента будуть головними клієнтами центрів SPA-індустрії та гарантією процвітання лікувально-оздоровчого туризму XXI ст.

Сьогодні SPA – заклади класифікують на:

1) SPA – салони і клуби,

- 2)SPA в курортних готелях,
- 3)SPA – готелі та готелі зі SPA,
- 4)Medical SPA,
- 5)Інші SPA.

Загальна кількість SPA – закладів в світі на 2019 рік налічувала 71600, відношення яких спостерігається на рис. 1.

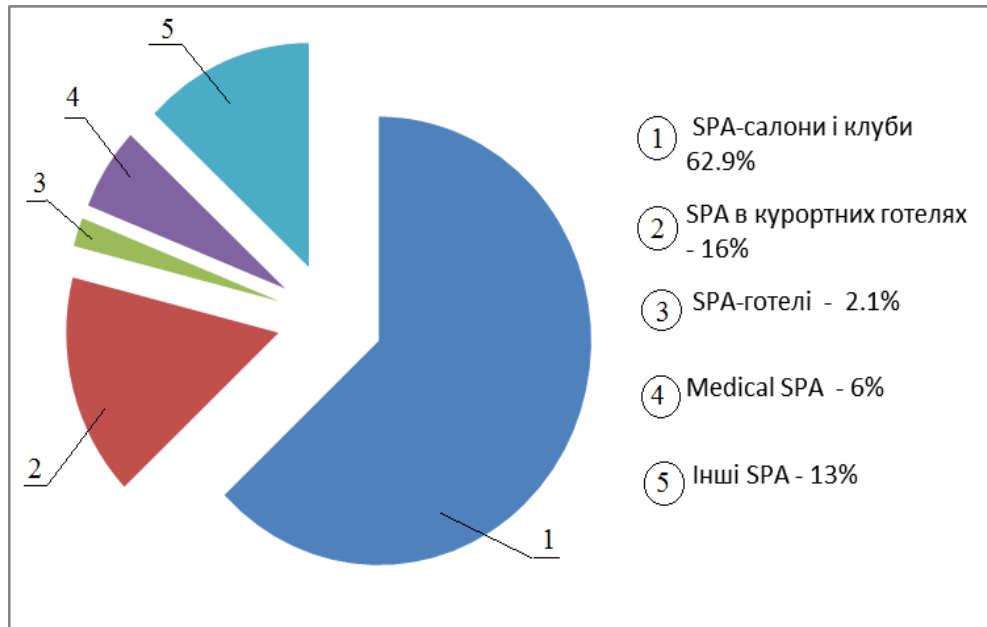

Рис.1. Кількість SPA в світі

На сьогоднішній день спостерігається значна конкуренція на ринку SPA – послуг. Можна виділити 10-ку країн – лідерів, які здобули найбільшого розвитку цієї індустрії (рис. 2).

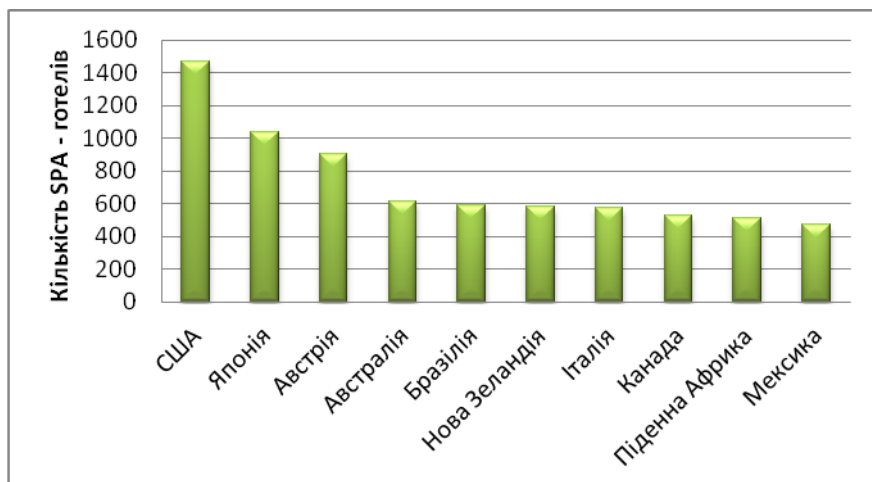

Рис. 2. Країни - лідери на ринку SPA- послуг в світі

Світовий ринок SPA-послуг дуже молодий, однак, він швидко розвивається. У багатьох країнах його обсяг виріс на 100% і більше. Важливою тенденцією є також глобалізація світової SPA-індустрії. В останні роки відбувається активний розвиток міжнародних компаній і транснаціональних

мереж SPA -центрів: «Hyatt Pure» (65 об'єктів в 25 країнах), «Mandara Spa» (70 об'єктів в 20 країнах), «Starwood Spa Collection» (53 об'єкта в 25 країнах) та ін.

Територіальна організація SPA-курортів у світі невпинно ускладнюється за рахунок відкриття нових курортних і клубних SPA-центрів. Основу територіальної організації SPA-рекреації становить мережа престижних оздоровчо-відпочинкових курортів, що стали популярними завдяки унікальним цілющим властивостям місцевих природних ресурсів: мінеральних чи термальних вод, грязей, клімату тощо. Це, зокрема, курорти Альпійського поясу Європи (Швейцарія, Австрія, Франція) та передгірні бальнеокурорти Італії, Німеччини, Чехії й Угорщини.

Лідером серед європейських країн за кількістю й престижністю альпійських SPA-курортів є Швейцарія: курортний комплекс SPA-Alpentherme у містах Санкт-Моріц, Давос, Кран-Монтана, Лейкербад, Церматт, Інтерлакен, Ароза, інші курортні центри Швейцарських Альп. А також не менш прославлені французькі Віші, Евіан, Ла-Боль, Кодалі.

Сучасний ринок туристичних SPA-послуг представлений різними моделями, які мають свої особливості. Класифікація сучасних моделей SPA будується по культурно-географічній ознаці. Виділяють:

- американську (процедури, які виконуються у відсутності природних курортних факторів і з використанням складного багатофункціонального устаткування)
- французько-італійську (активне використання таласотерапії з метою комплексного впливу на організм людини)
- австрійську (різні види римських терм, басейни, величезні зони відпочинку й релаксації з елементами альпійської природи й чистого повітря)
- німецьку (використання водного середовища у вигляді ванн, басейнів, душів Віші та Шарко, гідротерапії по Кнайпу)
- східну (підхід до психічного або фізичного здоров'я людини у вигляді комплексного впливу на всі органи почуттів – зір, нюх, слух, смак і тактильні почуття)
- слов'янську (російське SPA) – різні види бань, купелей і інших способів термічного й масажного впливу на організм людини)

На думку експертів, новітні SPA-технології визначатимуть завтрашній день рекреаційного бізнесу. На міжнародних конгресах з лікувально-оздоровчого туризму відзначається важливість розвитку цього виду туризму для сучасного суспільства, адже постіндустріальна цивілізація XXI ст. активно переходить до сповідування філософії «wellness».

Важливою тенденцією є глобалізація світової SPA-індустрії. Одне з основних її проявів – активний розвиток міжнародних компаній та транснаціональних мереж спа-центрів: «Hyatt Pure» (65 об'єктів у 25 країнах), «Mandara Spa» (70 об'єктів у 20 країнах), «Starwood Spa Collection» (53 об'єкта в 25 країнах) та ін.

Разом з тим, у сучасній світовій SPA – індустрії паралельно з розвитком глобальних SPA-мереж відзначається динамічний розвиток малого і середнього бізнесу, функціонування значної кількості малих підприємств, що мають обмежені фінансові можливості для інноваційної та маркетингової діяльності, але відрізняються виключно гнучким характером реагування на зміни кон'юнктури ринку, орієнтацією на конкретні цільові сегменти. Широка мережа таких малих підприємств забезпечує доступність відповідних послуг для масового споживача

З огляду на світові тенденції розвитку SPA-індустрії можна виокремити ті, що стосуються SPA-центрів при готельних підприємствах. Актуальними серед них стають впровадження приватних та гейм SPA-послуг; розширення спектру послуг б'юті зони та впровадження у роботу центрів SPA-капсул; розширення спектру послуг оздоровлення за рахунок зміни специфікації SPA-центру загальної спрямованості на медичний SPA-центр; розробка та впровадження дитячого SPA та медичного SPA.

Отже, з початку 90-х років ХХ століття почалася світова «SPA-революція». Сьогодні попит на лікувально-відновлювальні послуги невпинно росте у світлі популяризації здорового способу життя та догляду за зовнішністю. На базі основної класифікації світового SPA базується формування різного роду SPA-підприємств. Ринок туристичних SPA-послуг представлений різними моделями, які мають свої особливості. Класифікація сучасних моделей SPA будується по культурно-географічній ознаці, за якою виділяють американську, французько-італійську, австрійську, німецьку, східну й слов'янську моделі SPA. А формування сучасних тенденцій розвитку SPA-центрів відбувається у відповідності з потребами споживача, наявності ресурсної бази курортів та підприємств різних країн світу, особливості культури їх обслуговування та кваліфікованого персоналу.

*Мальська М. П., доктор економічних наук, професор
Філь М. І., кандидат технічних наук, доцент
Львівський національний університет імені Івана Франка
Львів, Україна*

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ У РОЗВИТКУ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

Одним з головних завдань в даний час залишається визначення основних тенденцій його розвитку, які посприяють безперервному розвитку інноваційної діяльності. Останнім часом окремі аспекти інноваційного розвитку сфери ресторанного господарства та оцінювання ефективності інноваційної політики підприємств цього виду діяльності висвітлювалися у працях Г. П'ятницької, О. Григоренко, О. Борисової [1].